

Yttrande från Regionkommittén — Åtgärder för att stödja skapandet av ekosystem för grundande av högteknologiska företag

(2014/C 415/02)

Föredragande: Markku Markkula (FI-EPP), stadsfullmäktigeledamot i Esbo

I. POLITISKA REKOMMENDATIONER

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Inledning

Nyligen genomförda undersökningar ⁽¹⁾ pekar på att internetekonomin på de utvecklade marknaderna i G-20 under de kommande fem åren kommer att växa med uppskattningsvis 8 % per år. Dessutom kommer antalet programutvecklare i Europa att öka från 1 miljon år 2013 till 2,8 miljoner år 2018 ⁽²⁾. Inom support och marknadsföring fanns år 2013 sammanlagt 1,8 miljoner arbetsplatser, som kommer att öka till 4,8 miljoner år 2018. Dessa uppgifter visar att man måste ägna särskild uppmärksamhet åt fenomenet med nystartade högteknologiska företag, som korrekt förvaltade kan bli en verklig drivkraft för tillväxt och skapande av sysselsättning i Europa. Man måste emellertid beakta att företagandet på den europeiska kontinenten inte har utvecklats systematiskt. Från och med nu bör insatserna vara intensivare och effektivare. De lokala och regionala myndigheterna, som står för en tredjedel av de offentliga utgifterna och två tredjedelar av de offentliga investeringarna, är avgörande när det gäller att uppnå EU:s mål och främja entreprenörskap.

Grundläggande överväganden

- Ekosystem för grundandet av högteknologiska företag är något som endast delvis kan planeras eller utformas på förhand. I ett ekosystem finns det många beståndsdelar som inte kan kontrolleras. **Det är dock möjligt att identifiera faktorer som underlättar företagande**, såsom: bättre tillgång till krediter, effektiv lagstiftning och beskattning, främjande av företagskulturen och en större riskbenägenhet hos företagen. Dessa aspekter har betonats vid olika tillfällen av kommissionen, i synnerhet i Handlingsplanen för företagande 2020 ⁽³⁾. Att ha en infrastruktur som säkerställer bredbandstillgång är samtidigt en förutsättning för främjandet av högteknologiskt företagande.
- Det är alltså inte möjligt att förutse var ett ekosystem kommer att uppstå. Det är inte de politiska beslutsfattarna utan företagarna själva som väljer var de nystartade företagen ska etableras, utifrån var det finns gynnsamma villkor för företagets utveckling.
- För att stödja sådana ekosystem bör man aktivera den offentliga förvaltningen, de politiska beslutsfattarna, näringslivet, den akademiska världen, studenterna och alla andra aktörer, och förse dem med lämpliga instrument och en lämplig företagskultur. **Utbildning har en avgörande roll i detta sammanhang, eftersom enskilda personers expertis och innovationsförmåga är av central betydelse.**
- För att minimera risken för misslyckanden och ineffektivitet bör man genom en samordnad insats på nationell nivå inrikta och koncentrera resurserna på några ekosystem som utvalts enligt väldefinierade kriterier. Den regionala nivån är den rätta för att hitta olika sätt att kombinera resurserna.
- I Europa är såväl nationella som regionala initiativ överdrivet fragmenterade. Därför behövs en gemensam referensram.

Kartläggning

Förutsättningen för att kunna fatta beslut som behövs för att uppnå målen är att man har tillgång till tydlig och uttömmande information om det fenomen som ska åtgärdas. ReK anser därför att följande behövs:

- En utvärdering av vad som redan konkret har gjorts, med tanke på att olika europeiska regioner redan har instrument eller har antagit politik för att främja grundandet av högteknologiska företag. På så sätt kan man utforma en "instrumentpanel" som snabbt kan ge en överblick över situationen.

⁽¹⁾ BCG, *The internet economy in the G-20 – The \$4.2 Trillion Opportunity*, mars 2012.

⁽²⁾ Gigaom Research, *Sizing the EU app economy*, februari 2014.

⁽³⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0795:FIN:SV:PDF>

7. Uppgifterna bör organiseras i kluster så att de viktigaste kan identifieras. På så sätt kan man analysera vilka åtgärder som redan har vidtagits i regionerna och upptäcka olika tendenser.
8. Man bör skapa en specifik databas där de lokala och regionala myndigheterna kan utbyta bästa praxis. Följaktligen blir det också möjligt att genomföra benchmarking, vilket är mycket användbart i synnerhet i de regioner som släpar mest efter på regleringsområdet.
9. **En mekanism för att utvärdera effektiviteten av åtgärderna bör införas** så att man kan utföra regelbundna kontroller av uppnådda resultat.
10. Man bör klargöra vilka aktörer som är de mest relevanta på regional nivå och vilket ansvar de har för att stödja nystartade företag. För detta ändamål kan man också utnyttja andra instrument som redan finns tillgängliga och som används i andra europeiska projekt, såsom Dynamic Mapping of Web Entrepreneurs and Startups' ecosystem och Cluster Observatory.

Förenkling och harmonisering av byråkratin

11. Eftersom grundandet av nya företag kräver flexibilitet bör man minimera den byråkratiska bördan. De byråkratiska hindren anses i dag vara ett av de största problemen som måste åtgärdas. ReK föreslår därför följande åtgärder:
 - 11.1. **Att förenkla och harmonisera de regionala bestämmelserna** så att de inte komplicerar de nationella bestämmelserna.
 - 11.2. Att göra så mycket användbar information som möjligt tillgänglig online på ett strukturerat sätt samtidigt som uppgiftsskyddsreglerna respekteras.
 - 11.3. **Att fastställa miniminormer för information** vilka användarna kan utnyttja för att utvärdera och jämföra den.
 - 11.4. Att göra all användbar praxis tillgänglig online och minimera överlappningar samt göra det möjligt att utföra administrativa förfaranden direkt online.
 - 11.5. Att göra informationen tillgänglig online både på det lokala språket och på engelska.
12. Punkterna 11.1–11.5 kan genomföras även med hjälp av befintliga instrument, såsom portalen http://ec.europa.eu/internal_market/eu-go/

Att utbilda personalen vid de offentliga förvaltningarna

Vad gäller den övergripande strategin som syftar till att främja skapandet av ekosystem för grundandet av högteknologiska företag betonar ReK följande:

13. Det är nödvändigt att **utbilda personalen inom de regionala och lokala förvaltningarna**. De personer som ska utforma den framtida ekonomin måste vara så väl förberedda som möjligt och befinna sig i framkant när det gäller innovation.
14. Det är nödvändigt att **de lokala och regionala myndigheterna och enskilda individer i allmänhet utvecklar sin planeringskapacitet**, dvs. förmågan att utforma program som kan uppnå resultat. Det behövs också en entreprenörsutbildning.
15. Man bör **utforma utvärderingsmekanismer för tjänsternas kvalitet** för att uppmuntra personalen vid de offentliga förvaltningarna att göra sitt bästa.
16. Man bör få även regionerna att på samma sätt som regeringarna börja **tänka digitalt**. Detta skulle förbättra effektiviteten och ändamålsenligheten vad gäller de tjänster som erbjuds medborgarna.
17. Man bör också göra en större satsning på att varje region, liksom varje medlemsstat, ska utse en **it-ansvarig**. Den it-ansvarige ska ha en fast heltidstjänst och hjälpa till med att säkerställa att digitala innovationer får en så bred och effektiv verkan som möjligt.
18. **Regionala data bör göras offentliga, samtidigt som uppgiftsskyddsreglerna måste respekteras**. Dessa data har avgörande betydelse för grundandet av nya företag. Genom att offentliggöra regionala data skulle man öka öppenheten och tilliten. Dessutom skulle det öka chansen för innovativa företag att få kännedom om potentiella möjligheter.

19. **Alla regioner bör fastställa åtminstone ett begränsat antal kvantitativa mål** för smart tillväxt och skapandet av ekosystem för grundande av högteknologiska företag, eller anta en kvalitativ metod med en positiv "väg mot förändring" som bidrar till att målen uppnås.

20. Övervakningen och utvärderingen av politiken ska anförtros en särskild teknisk kommitté bestående av oberoende experter. Som ett resultat av övervakningen ska varje region offentliggöra **en återkommande rapport (minst varje år) om de framsteg som gjorts för att uppnå de fastställda målen**. Rapporten ska framför allt granska genomförandet av regionens strategi för smart specialisering (RIS3), i synnerhet när det gäller framsteg som gjorts inom utvecklingen av innovationsekosystemet och hur man har uppnått tillväxt och nya framgångsrika företag. Utvärderingen har också som mål att främja europeiskt samarbete när det gäller åtgärder på detta område. Rapporten får dock inte skapa ytterligare administrativa bördor för de lokala och regionala myndigheterna.

21. Det är nödvändigt att i god tid ta fram ett tillräckligt statistiskt underlag på regional och lokal nivå och **utarbета regionala resultatindikatorer för övervakningen av uppnådda resultat**. Målet är att förstå vilka politiska strategier som varit de effektivaste och vilka som inte fungerat så bra för att styra den framtida politiken i rätt riktning.

Att stödja företag utbildningen och uppmuntra till innovation

Empiriska data visar att ett tydligt samband mellan ett företags framgång och företagarens utbildningsnivå, oberoende av vilken utbildning det gäller⁽⁴⁾. Data från några medlemsstater visar att endast 1 % av alla personer med en magisterexamen fem år efter utexamineringen beskriver sig själva som företagare. Det framgår också att det finns en växande klyfta mellan arbetsgivarnas behov och arbetstagarnas kompetens: 26 % av arbetsgivarna i Europa har svårigheter att rekrytera personal med den nödvändiga kompetensen⁽⁵⁾. ReK betonar därför vikten av följande aspekter:

22. Det bör finnas en **institution för kontinuerligt främjande av företagskulturen**. Befintliga framgångshistorier från det verkliga livet kan stimulera den processen. Man bör informera de unga i hela Europa om de möjligheter som finns i dag bland annat tack vare ny teknik.

23. Man bör **främja en proaktiv inställning hos unga** och avlägsna kulturella och psykologiska hinder som begränsar tillträdet till entreprenörskap. Detta visar att det behövs en omfattande strategi för entreprenörskapsutbildning, vilket ReK betonade redan i sitt yttrande om "En ny syn på utbildning"⁽⁶⁾.

24. Man bör **skapa entusiasm för företagande**. Framgångsrika företagare vars verksamhet har en verklig inverkan på människors liv bör uppmärksammas och lyftas fram som förebilder. Vi behöver spöras till både företagande och innovation.

25. **Företagsinkubatorer bör göras till en integrerad del av utbildningsplanerna, och utbildningen bör kopplas till näringslivet**. På så sätt skulle studenterna kunna pröva på vad det innebär att grunda och styra ett företag utan att ge upp studierna, vilket skulle vara deras säkerhetsnät om företaget går i konkurs.

26. Man bör **stödja internationellt inriktade utbildningsprogram som anordnas i samarbete med näringslivet**, som är inriktade på nya företag och tillväxtföretag och som kombinerar den senaste teknik-, affärs- och designutvecklingen med entreprenörprocessen. Dessa program har fördelar för lokalsamhället och har visat sig skapa utmärkta resultat.

27. För att olika utbildnings- och fortbildningsprogram effektivt ska uppfylla marknadens behov skulle ett bra kriterium vara **saminvesteringar eller delad kostnadstäckning**: Företagen skulle kunna – och när det gäller vissa program delvis vara nödsakade att – använda en del av sina egna pengar för att visa att de verkligen tror på initiativet. I bästa fall kommer dessa program att sammanföra människor från företag som verkar i olika regioner och sektorer, ge dem tillgång till den senaste informationen och tekniken och ge upphov till partnerskapsprojekt mellan företag och utbildnings- och forskningsinstitut.

⁽⁴⁾ Europeiska kommissionen, *Effects and impact of entrepreneurship programmes in higher education*, mars 2012.

⁽⁵⁾ McKinsey Global Institute – *Help wanted: The future of work in advanced economies*, mars 2012, av James Manyika, Susan Lund, Byron Auguste och Sreenivas Ramaswamy.

⁽⁶⁾ CoR2392/2012.

28. Man bör också förenkla ackrediteringsförfarandet för sådana program.
29. Man bör betona behovet av att skapa samverkans effekter mellan olika europeiska projekt till stöd för företagande, i synnerhet Horisont 2020, Cosme och europeiska struktur- och investeringsfonderna.

Smart specialisering av ekosystem

Såsom redan tidigare betonades i yttrandet om "Överbrygga innovationsklyftan" ⁽⁷⁾, konstaterar ReK följande:

30. Den smarta specialiseringens integrerade roll i den politiska ramen för Europa 2020 har framhävts av rådet. EU:s handbok om forsknings- och innovationsstrategier för smart specialisering (RIS3) definierar dessa strategier som integrerade, ekonomiska dagordningar för omställning med en lokal utgångspunkt.

31. Plattformen för smart specialisering (S3-plattformen) bör i högre grad stödja aktiviteter på lokal och regional nivå med särskild betoning på de minst utvecklade regionerna. Detta innebär att man i varje region framför allt stöder de processer som innebär att man kan identifiera verksamhet som skapar stort mervärde. Det betyder också att man tillhandahåller de bästa förutsättningarna för att stärka regionens konkurrenskraft och den policymix som krävs för att utarbeta smarta specialiseringsstrategier.

32. Kommittén betonar vikten av att EU och den regionala nivån finansierar innovations- och produktionsekosystem med starka lokala, regionala eller mellanregionala egenskaper.

Andra nyttiga åtgärder

ReK uppmuntrar med eftertryck medlemsstaternas regioner att:

33. **Samordna de olika aktörernas åtgärder i ekosystemet.** Att uppmuntra växelverkan och skapandet av nätverk mellan aktörerna i ekosystemet är de offentliga förvaltningarnas viktigaste uppgift.

34. **Öka upphandlingen från högteknologiska små- och medelstora företag.** I hela EU går större delen av de offentliga upphandlingskontrakten till stora multinationella företag. Det är nödvändigt att utan dröjsmål anpassa sig till bestämmelserna i de nya direktiven om offentlig upphandling ⁽⁸⁾, som märkbart förbättrar de små och medelstora företagens tillgång till marknaden.

35. Man bör främja etableringen av ledande högteknologiska företag för att öka poolen av teknisk kompetens och skapa positiva spridningseffekter. Allt detta måste planeras inom en ram som inte är begränsad till det lokala planet.

Bryssel den 7 oktober 2014

*Regionkommitténs
ordförande*

Michel LEBRUN

⁽⁷⁾ CdR 2414/2012 fin.

⁽⁸⁾ Direktiv 2014/24/EU som ersätter direktiv 2004/18/EG, direktiv 2014/25/EU som ersätter direktiv 2004/17/EG.